

Dobroozon

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Varga-u. 5. :: Telefon szám 789.

Politikai napilap

Egyes szám ára 1000 korona.
Előfizetési ár egy hóra 20000 K

Bethlen miniszterelnök feltárja a fajvédők és szociáldemokraták sajtópaktumát.

A nyomdászsztrájk ügye a nemzetgyűlés előtt. — A Ház május 14-ig elnapolta üléseit.

Budapest, május 2. A nemzetgyűlés mai ülését negyed 12-kor nyitotta meg Szeitovszky Béla elnök. Bejelenté, hogy április 29-én harminc-nál több képviselő a bizonytalan időre elnapolt Ház újból való összehívását kérte. A kérelem a házszabályoknak megfelelt és így az elnökség a mai napra összehívta a Házat.

Bethlen miniszterelnök benyújtja a vámarifáról, nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter a sáska elleni védekezésről szóló törvényjavaslatot. Mindkét javaslatot az illetékes bizottsághoz utalják.

Elnök azután Peidl Gyulának adja meg a szót, hogy a Ház összehívását megindokolja. Azt fejtegeti, hogy a belügyminiszternek semmi oka sem volt arra, hogy a május elsei szociáldemokrata gyűléseket betiltassa. Különösen kifogásolja, hogy abban a rendeletben, amely a gyűléseket betiltja, semmiféle törvényre való hivatkozás nem volt. Azt állítja, hogy a munkások a májusi ünnepeken a béke mellett akartak demonstrálni.

Felkiáltások jobbról: Szép kis béke demonstráció!
Peidl: Senki sem kíván felfordulást és általános sztrájkot. A munkásság csak megélhetéséért küzd. A másik ok, amiért a nemzetgyűlést összehívták: a nyomdász-sztrájk és ezzel kapcsolatban a lapok betiltása. Tervez az a felfogás, mintha a szociáldemokrata párt rendezte volna a nyomdász-sztrájkot.

Ismerteti a nyomdász-sztrájk történetét. Beismeri, hogy a munkásságnak az a része, amely először abbahagyta a munkát, megszegte a munkaadók és a munkaadók közt fennálló kollektív szerződést.

Szóvá teszi a napilapok betiltását. Megemlíti, hogy a rendelet nem engedélyezi a Morgen Zeitung megjelenését se és ennek ellenére is megjelenik a lap. Célolni igyekezik a rendeletben foglalt egyes megállapításokat. Szerinte nem felel meg a valóságnak, hogy a bizalmiak terrorisztikusan lépnek fel a munkásokkal szemben, mert a munkásság szavazása alkalmával a többség helyeselte a bizalmiak eljárását.

Bethlen István gróf közbeszól: 2500 munkás nem mer leszavazni. — (Nagy zaj a baloldalon.)

Peidl: Konstatálja, hogy azok a munkások, akik munka nélkül vannak, a tapasztaltak szerint a sztrájk mellett a szavazás esetén. Ezért nem szavazatták le őket.

Bethlen István gróf: Az én információim más. (Nagy zaj a baloldalon.)

Peidl kijelenti, hogy a Nép és a Szózat megjelenése nem jelent közbeavatkozást a szociáldemokraták és a fajvédők közt.

Felkiáltások a jobb oldalon: De-hogy nem.

Peidl kijelenti, hogy ha bármely lap megadta volna a munkásoknak követelésüket, akkor a munkások azonnal munkába álltak volna.

Bethlen: A Stádium nem teljesítette a követeléseket, a munkások mégis munkába álltak.

Nagy zaj és ellenmondások balról. Gömbös Gyula: Megadtuk, teljesítettük a munkások kérelmét.

Peidl: A kormány a törvény ellenére intézkedett, mikor a lapokat betiltatták.

Peidl határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház holnap is tartson gyűlést és tárgyalja a nyomdász-sztrájk ügyét.

Bethlen miniszterelnök beszéde.

Ezután a miniszterelnök emelkedett szólásra a baloldaltól jövő nagy zaj közepette.

Bethlen: Durvaságokkal ezt a kérdést nem lehet elintézni. (Ugy van, ugy van, helyeslés jobbról.)

Előbb is tiltakozik Peidl amaz állítása ellen, mintha a kormány osztálypolitikát folytatna.

Általános sztrájk készült.

Ami a május 1-i gyűlések betiltásáról szóló rendeletre vonatkozó kijelentéseit illeti a képviselő urnak, én femmiféle kémeek által nem értesültem arról, hogy május 1-ére vagy egyáltalán május folyamán általános sztrájkra készülne a munkásság. Ezt mindenki beszélte (Nagy zaj és ellenmondások a szociáldemokraták nál), ezt a hírt azokból a kijelentésekből merítettük, amelyek a husvéti szociáldemokrata szakszervezeti kongresszuson hangzottak el a vezetőség részéről és amely kongresszuson az itt jelenlevő Kabók Lajos képviselő ur az általános sztrájkokról mint olyanról beszélt, amelyet elő kell készíteni, mert a munkásság helyzetén csak az segít. Beszéltek más szakszervezeti férfiak is az általános sztrájkokról, mint amelyre a munkásságnak elő kell készülni. Tehát amikor épen azokból a padokból, ahol a legjobban tudják mit beszéltek, velem szemben azt inszinuálták, hogy nem tudom miféle kémelektől értesültem a sztrájkokról, ez legalább is illovalis ellenzéki eljárás. (Nagy zaj és ellenmondás a szociáldemokratáknál.)

Miért kellett május 1-ére betiltani a gyűléseket.

Bethlen: Ezekre a kijelentésekre vonatkozólag jelentések vannak a kezembem arról, mit beszéltek Kabók képviselő ur és mások. Ha a nemzetgyűlést érdekli, majd alkalom adtán elő hozom azokat.

Felkiáltások a szocialistáknál: A

beszédék nyomtatásban is megjelennek.

Bethlen: Ez nagyon gyenge érv ahhoz, hogy megcáfolja azt, amit mondtam. Ha nem igaz, tessék felállni és megmondani, hogy nem.

Ami azt illeti, hogy május 1-én megtiltottuk a gyűléseket és felvonulásokat, ezt azért tettük, mert a közrendet féltettük attól, hogy május 1-én ha megengedjük a kérelmezett gyűlések megtartását, nem fognak azok esetleg vértelenül lefolyni. Nemcsak a magyar kormány viselkedett így, hanem pl. a német kormány is, amely május 1-re ugyan csak betiltott minden felvonulást. Vállalom az ország előtt a felelősséget azért, hogy a kormány így járt el, mert másképpen el sem járhatott volna.

Mielőtt a szociáldemokrata párt szokott bejelentéseit május 1-re megteette volna, azelőtt az ébredők is nagygyűlést kérelmeztek május 1-re és bejelentették, hogy a Tisza vidékéről is felhozzák tagjaikat demonstrálás céljából. Nyilvánvaló, hogy itt két ellentétes tábor összecsapásra készült. A nemzetnek érdekében volt az, amikor a kormány ezt az összecsapást megakadályozta s egyik félnek sem engedte meg a felvonulást. (Nagy zaj a baloldalon.)

Bethlen ezután a szociáldemokrata pártnak a szakszervezetekre gyakorolt erős befolyásáról beszélt. (Nagy zaj a baloldalon. Zsirkay János valamit közbeszólt.)

Bethlen: Zsirkay képviselő ur olyan messze megyen a szociáldemokratákkal való rokonszerzésben, hogy még ebben a tekintetben is védeni akarja őket. (Óriási zaj a baloldalon.)

Ulain Ferenc, Eckhardt Tibor és Zsirkay János helyükről felugorva kiáltoznak a miniszterelnök felé, de az óriási lármában egy szót sem lehet érteni.

A nagy zaj csillapultával Bethlen folytatja beszédét.

A szélsőséges jobboldali lapok a szociáldemokraták jóvoltából jelentek meg.

Bethlen: Már előzőleg nem tudom milyen megállapodás folytán, amikor a sztrájk az egész sajtót elnémította, meglepetésszerűen a szociáldemokrata párt világnézetétől legtávolabb eső szélsőséges organum a szociáldemokrata párt jóvoltából megjelenhetett. (Nagy zaj tör ki egy szociáldemokraták, mint a fajvédők részéről. — Nem áll, — kiáltják miniszterelnök felé.)

A kereskedelemügyi miniszter újból indítatva érezte magát, hogy figyelmeztesse a munkásságot és a munkaadókat arra, hogy a megegyezésre az egész országnak a közérdek szempontjából szüksége van és a vezetőket közérdek szempontjából kénytelen lenne erővegebb rendszabályokhoz nyulni abban az esetben, ha a megegyezés nem sikerül.

Rothenstein Mór közbekiált: Miért nem mondták ezt a munkaadóknak is!

Bethlen: A kormány mint pártatlan harmadik mind a két ténnyel egyformán figyelmeztette, erre a fő-

bizalmi testület is észbe kapott, és hczzájárult ahhoz, hogy a munkásság is megkérdőztessék, amely eddig ebben az ügyben ugyszólván semmi szerepet nem játszott. A szavazást azonban ugy folytatták le, hogy az nem volt szabad megnyilvánulása a munkásságnak, mert a főbizalmi fér az urnákat körülállották és ugy terrorizálták a munkásságot.

Gömbösök és a szociáldemokraták.

Bethlen: Kétségtelen, hogy egyes politikai pártok ezt a bérharcot arra akarták felhasználni, hogy a sajtó terén maguknak kizárólagosságot monopoliumot szerezzenek. Az volt a célzat, hogy más vélemények erőteljes kikapcsolásával monopoliumot szerezzenek maguknak egyes sajtóorganumok és egyoldalú propagandával pénzt és üzleti hasznot, de az utóbbi időben a magyar lelkeket is elharásolák. (Ugy van, helyeslés a kormánypárton. Állandó ellenmondások a fajvédőknél.) Visszaélés volt a munkásság érdekeivel, mert a munkásságnak az az érdeke, hogy az ő bérharca bérhare maradjon és nem segédkezet nyújtani ahhoz, hogy az egyes politikai pártok ebből a harcból maguknak hasznot szerezzenek.

A sajtónak ez a része az én információim szerint ugyanazokat a béreket fizette, mint azelőtt. Nem fizetett nagyobb béreket mint mások és ezek alapján politikai alapon kötött olyan egyezséget kötni.

A miniszterelnök ezen szavaira óriási vihar o: ki ugy a szélső baloldalon, min a fajvédőknél.

Erdélyi Aladár: A mentelmi cö: hallatlan.

Gömbös Gyulát az elnök rendre utasítja.

Bethlen: A képviselő urak maguk sem tudják, hogy mit akaram mondani.

Ulain: Tudjuk. Allandó zaj.

Bethlen: Ismétlem, én ugy vagyok informálva, hogy az első megegyezés nem adtak nagyobb bért, mint más lapok és azt mondták, hogy ha májusi megegyezés lesz, ők is azt a bért fizetik. (Allandó nagy zaj.)

Ugy vagyok informálva, hogy a megegyezést két képviselő közvetítésével kötötték. Az egyik megegyezést Gömbös Gyula kötötte az egyik oldalon és a tulso oldalon egy szociáldemokrata képviselő.

(Nagy zaj a szélső jobboldalon és a fajvédőknél.)

Bethlen: Politikai pártok terrorját nem tűröm a sajtóba

Bethlen: Ez a megegyezés két képviselő közt kötöttet s ennek folytán az másnak, mint politikai megegyezésnek, nem minősíthetem. A kormánynak kötelessége volt gondoskodni arról, hogy a bérhare politikai térre ne legyen vihető...

Az állandó zajban Bethlen szavai elvesznek.

A rend helyreálltával Bethlen folytatja beszédét.

Ma minden ember tudja az, hogy akik a maguk sajtóját megjelentették, nagy örömmel dörzsölték kezü-

ket, hogy ime az ellenzéki propaganda hozzá férhet a közvéleményhez. Ezzel szemben el van némitva minden más közvélemény.

A sajtószabadságnak olyan feltétele, melynek 1918-ban voltunk éppen szemtanúi, mikor a munkásság diktálta azt, hogy milyen lapok jelenhetnek meg, ezt az állapotot ebben az országban, eddig, amíg en itt ülök, nem engedem.

Nagy taps a kormánypárton. A kormánypárti képviselők felállva éljenzik és tapsolják a miniszterelnököt.

Bethlen: Politikai pártoknak a terrorját a magyar sajtóban nem fogom tűrni.

(Lelkes taps és hosszan tartó éljenzés a kormánypárti oldalon.)

Gömbös Gyula

szólal fel ezután és azt kívánja bizonyítani, hogy a sztrájk gazdasági jellegű és mentegeti a Nép és a Szózat eljárását.

Bénárd Agoston a szociálisták mellett.

Bénárd Agoston személyes kérdésben arról beszél, hogy miért jelentette meg a Nép-et. Ellenzi a kormány labetiltó rendeletét s álláspontjának összes konzekvenciáit lefontja azzal, hogy pártjából kilép.

(Nagy taps a faps a fajvédőknek; a miniszterelnök és a kormánypárti képviselők színűen gunyosan tapsolni kezdenek.)

Az elnök ezután napirendi indítvány tesz. Javasolja, hogy a Ház a legközelebbi ülését május 14-én délután 11 órakor tartsa és annak napirendje a további teendők megbeszélése lesz.

Nagy Vince szólal fel a napirendhez. A kormány labetiltó rendeletét alkotmányellenesnek tartja. Javasolja, hogy a nemzetgyűlés holnap is tartson ülést.

Koncz Béla az elnök napirendi indítványához párolólag szól.

Eckárszék Tibor

azzal a kérdéssel illeti a kormányt, — hogy Miklós Andor vállalatának kedvez, amikor betiltja a sztrájk dacára megjelenő lapokat.

Bethlen válasza.

Bethlen miniszterelnök visszaütözteti Eckárszék állításait.

Ami azt a beállításait illeti, hogy a kormány azért lépett volna közbe, hogy Miklós Andor sajtóvállalatának az érdekeit akarta volna támogatni. Ez olyan inszINUÁCIÓ, melyre választ adni nem is szükséges. Igaz, hogy tárgyaltunk ez ügyben a szindikátus tagjaival és azt hiszem, hogy a szindikátus megbízottjai közt a keresztény sajtó képviselői közül többen jelen voltak. Nem helyes az, — hogy a képviselő ur csakis saját magát és saját pártját állítja oda kereszténynek. Az ellenzék egyik lapja — a Magyarországi is képviselve volt ott, már pedig az is van olyan keresztény, mint a Szózat.

Elfogadják az elnök indítványát.

Ezután Rubinek István szólal fel a napirendhez. Elfogadja az elnök napirendi indítványát. A kormány cselekedeteit az ország nyugalma érdekében szükségesnek tartja.

Zsitvay Tibor szavazás alá bocsátja az elnöki indítványt, amelyet a többség elfogad.

Apponyi Albert gróf a szavazásnál ülve marad, ezért az ellenzék megtapsolja és éljenzi.

Több jelentéktelen felszólalás után az ülés 5 órakor véget ért.

o-o-o-o-o-o o-o-o-o-o-o

Kávéházban, vendéglőben és a fodrásznál követelje a Debreczenti.

Szabadrendelkezési és bérbeadási jog az új lakásrendeletben.

A lakásrendelet további részletei.

A „Debreczen“ május 1-i számában már közöltük az új lakásrendeletnek a lak és üzleti bérek emelésére vonatkozó részeit. Minthogy azonban az új rendeletben több más fontos rendelkezés is van, ezeket annál inkább közöljük, mert ugy a lakókra, mint a háztulajdonosokra nézve igen fontosak.

Különösen a vidéki, így a hajdumegyei közönséget a következő rész érdekli:

Szabadrendelkezési és bérbeadási jog.

A háztulajdonosoknak szabad rendelkezési joga van a négyezer lélekszámot meg nem haladó községekben, kivéve a közcélokra bérelt helyiségeket. Ha azonban közérdekből kívánatos, a népjóléti miniszter felüggesztheti a szabad rendelkezési jog gyakorlását.

A négyezer lélekszámnál nagyobb helyiségekben és városokban is szabad rendelkezési jog illeti a tulajdonost az 1921. április 10-ike után épült házakra és épületrészekre, továbbá az állami építési hitel utján történt épületekre, végül a lakhatatlanná vált, de helyreállított — vagy eddig lakás céljára nem alkalmas helyiségekből vakásoknak átalakított épületekre vagy épületrészekre.

A tízezer lélekszámot meg nem haladó községekben szabad bérbeadási jog illeti meg a tulajdonosokat azokra a helyiségekre, melyek ezután megüresednek és ilyen községekben a lakásügyi hatóságok működése megszűnik. — Közérdekből a népjóléti miniszter ezt a szabad bérbeadási jogot is felüggesztheti rendeletileg. A nem lakás céljaira használt helyiségek felett bármely községben vagy városban vannak és azok megüresedés esetén a tulajdonos szabadon rendelkezik.

A háztulajdonos jogai és a rekvizitálás.

A szabad rendelkezés alá nem eső épületekben bármely okból megüresedő lakást a lakásügyi hatósághoz be kell jelentenie nyolc nap alatt a bérbeadásra jogosultnak.

A háztulajdonos kijelölési jog illeti meg és ily esetben a lakásigazolványt igénybevételi eljárás nélkül ki kell állítani, ha a tulajdonos maga akar behurokolni, rokonát vagy más személyt jelölt ki, feltéve, hogy két utóbbi helybenlakásra jogosult és a lakás indokolt lakás szükségét nem haladja meg. Ha a lakás-hivatal a lakásigazolványt kiadta, a kérdéses helyiségekre egyidejűleg igénybevételi eljárásnak sem kérelmem, sem hivatalból nincs helye.

Lakásbérletet átvenni vagy ilyen helyiség használatát átengedni, ugyanígy lakást cserélni csak a háztulajdonos beleegyezésével lehet. Lakás céljaira rendelt helyiségeket hivatali vagy üzleti célra csak a népjóléti miniszter külön engedélyével lehet bérbeadni vagy felhasználni.

Rekvizitálni csak olyan megüresedett lakást lehet, melyre a háztulajdonos kijelölési jogát nem gyakorolta, továbbá az üzleti célokra használt, de eredetileg lakás céljaira szolgáló helyiségeket és olyan lakásokat, melyekbe felévet megelőzőleg igazolvány nélkül hurcoltak be, végül a megszőkötték vagy elítéltek lakásait, ha családjuk nincs. Fontos állami érdekből népjóléti miniszter rendelettel minden megüresedő lakás igénybevehető. Igénybevehető az utóbbi trafik és moziépületek által használt helyiségek is, megüresedés esetén.

Hogy emelkedik bérnégyvadászokként a lak- és üzleti bér.

A szabad rendelkezés alá nem eső lakások és egyéb helyiségek bérei május 1-től az 1917. évi november 1-én fizetett és aranyértékűnek te-

kintendő évi tiszta bér egy bérnégyvadászra eső részének százalékszerűen megállapított hányadát kitevő aranykorona értékben kell fizetni. A százalékhányad a következő:

Lakásoknál: 1924 májusban 7 százalék, 1924 augusztusban 10 százalék, 1924 novemberben 15 százalék, 1925 februárban 20 százalék, 1925 májusban 25 százalék, 1925 augusztusban 30 százalék, 1925 novemberben 36 százalék, 1926 februárban 43 százalék, 1926 májusban 50 százalék.

Üzleti célokra szolgáló helyiségek-nél: 1924 májusban 18 százalék, 1924 augusztusban 26 százalék, 1924 novemberben 34 százalék, 1925 februárban 42 százalék, 1925 májusban 50 százalék.

A felmondás szabályozása.

Szabad felmondási joga van a bérbeadónak 1926 május 1-től az üzlethelyiségekre és 1926 november 1-től a lakásokra.

Kisiparosok és közszükségleti cikkeket árusító kiskereskedők helyiségei, ha tanoncon kívül segédmunkást megelőzőleg egy éven át nem tartottak, továbbá a kedvezményes trafikok és kiskereskedők helyiségei, ha a lakással együtt a bérlet tárgyai, csak 1926 november hó 1-től mondhatók fel.

Korlátozott felmondás.

Bérbeadó felmondhatja a lakásbérletet, ha arra neki vagy hozzátartozójának van szüksége, amennyiben saját lakását átengedi vagy más módon olyan lakáshoz juttatja bérletét, amely a bérlet családi körülményei alapján kielégítőnek mondható.

Ahol nincs vízvezeték bevezetve, a lakó csak 1 százalékos közüzemi pótlékot fizet.

A lakásrendelet eddig ismeretlen részletei.

A többi rendelkezéseket, mint a közüzemi pótlékról, a kincstári részsedésről szóló részeket a Debreczen május elsei számában már közöltük félhivatalos jelentések alapján. — Pénteken este azonban megérkezett Debreczenbe a Hivatalos Lap rendkívüli kiadása, mely teljes részletes soggal publikálja a lakásrendeletet. E szerint a közüzemi pótlékról szóló 52 pont 3-ik pontja eddig még Debreczenben ismeretlen rendelkezéseket tartalmaz, mely alkalmas arra, hogy eddig ilt forgalomban levő összes lakbérszámításokat felborítsa.

Ugyanis az idézett pont többek között ezeket tartalmazza:

Azok a bérlők, akik a vízszolgáltatás, vagy csatornázás díját saját számlájukra közvetlenül fizetik, valamint a vízvezetékkel bíró városokban és községekben lakó azok a bérlők is, akiknek bérlete a vízművekbe bekapcsolva nincs, akár lakás, — akár üzleti helyiség a bérlet tárgya, közüzemi költségek megtérítéséül csak az alapbér egy százalékát kötelesek fizetni.

Debreczenben tudvalevően a külsőségi utcák nagyrésztben, az összes kertészekben és külső részeken — nincs vízvezeték bevezetve a házakba. Az ilyen helyeken tehát a nem 5 százalékos közüzemi költségmegtérítést, hanem csak egy százalékot kell az alapbér után fizetni.

Ez tehát a lakók egy részének nagy könnyebbséget jelent.

Alkalmunk volt ez irányban a lakásügyek egyik kiváló ismerőjével, dr. Lovag Berks Lajos ügyvéddel beszélni, ki a következőket mondta:

— A rendelet vonatkozó része világosan kimondja, hogy csak 1 százalékos közüzemi pótlékot tartozik fizetni az a bérlő, akinek bérlete a vízművekbe bekapcsolva nincs. Teljesen világos, hogy olyan házak la-

Lakás átengedés nélkül is felmondható a lakás, ha a bérlő kedvező anyagi helyzetben van.

Megszüntethető a bérlet, ha a bérlő a bérfizetéssel késedelmeskedik, ha a bérlemény tárgyát szerződésellenesen használja, rongálja vagy ha a tulajdonos beleegyezése nélkül a lakást vagy annak egy részét másnak albérlébe adja, ha sértő, türethetetlen, megbotránkozató magaviseletet tanusít.

Az első bekezdés alapján való felmondásnál a bérbeadónak, ha a bérlő a felmondást nem akarja tudomásul venni, 15 nap alatt a bírósághoz kell fordulnia, de nem köteles megjelölni az átengedni kívánt lakást. Ezt csak az ítélet végrehajtása iránti kérelemben kell megtenni, a mikor is a bíróság határoz afelett, — hogy a kijelölt lakás a bérlő részére kielégítőnek tekinthető-e.

Albérlélet az eddigi szabályok szerint lehet felmondani.

Közhatóságok által bérelt helyiségeket is fel lehet mondani, ha bérbeadó megfelelő más helyiséget bocsát rendelkezésére.

Üzlethelyiséget felmondhat a bérbeadó, ha arra neki magának vagy hozzátartozójának van szüksége, de nincs helye felmondásnak, ha a bérlő kimutatja, hogy a helyiségre életbevágó fontos okból, különösen megélhetésének biztosítása végett van szüksége. A kedvezményes trafikok és mozik helyiségeit egyáltalában nem lehet felmondani.

A szolgálati viszony alapján birt, pl. házmesteri lakásra egy hónap, a felmondási idő.

Ahol nincs vízvezeték bevezetve, a lakó csak 1 százalékos közüzemi pótlékot fizet.

A lakásrendelet eddig ismeretlen részletei.

kói, hova nincs vízvezeték bevezetve — nem tartoznak 5 százalékos közüzemi pótlékot fizetni, hanem csak 1 százalékos. De van sok olyan ház is Debreczenben, hol a lakásokban nincs vízvezeték, de van egy közös csap az udvaron vagy folyosón; ilyen helyeken sok vitára adhat alkalmat a közüzemi pótlék kérdése, mert hiszen szorosan a bérlet a vízművekbe bekapcsolva nincs, viszont ilyen esetekben a méltányosság is azt diktálja, hogy a lakó az általa fogyasztott vízért ellenszolgáltatást adjon a háztulajdonosnak. Azt hiszem, — hogy ezt a pontot világosabban körül fogják írni egy pótrendeletben, mert a mai szövegében sok ellentétes nézetre fog okot adni.

Néhány tudnivaló.

Itt említjük meg egyébként, hogy fizethelyiségek után egy százalékkal mindenképpen kevesebb közüzemi pótlékot kell fizetni; Debreczenben ahol a vízvezeték be van vezetve, 4 százalékos.

A közüzemi költségek közé ugy lakásoknál, mint üzleteknél felsorolja a rendelet a vízszolgáltatást, a csatornázás költségeit, a személtávozást, a kéményseprést, a pócegödör tisztítást, stb.

A házmesterpénzt, ahol házmester van, a mostani tiszta lakbér után kell számítani; két százalékot...

Liszt,

kicsinyben is előnyös arban kapható a Hortobágyalmom telepen, Mester utca végén. Ugyanott tiszta tengeridara és tsi bet. ngeridara.

Hétfőn délben hirdetik ki Ráczék felett az ítéletet

A detektívgyilkos haramiák a debreczeni törvényszék előtt. - Rácz és Bagdi bűnlísta a maga borzalmas valóságában. - A Rácz tanya-beli rémtett. - A tárgyalás első két napja.

A közönség élénken emlékszik arra a kegyetlen gyilkosra, melynek 1923 április 25-én egy kötelességet teljesítő derék rendőr: P. Tóth János áldozatul esett, Földi Mihály detektív pedig örök életére nyomorék, illetve sérülése következtében beteg lett.

A véres tragédia jelenetei keltek életre a mai főtárgyaláson, melyen dr. Visky tanácselnök elnökölt. Az eset előzményei visszanyulnak a román megszállás előtti időkre.

Rácz Kálmán a román megszállás alatt román katonai ruhába öltözve, több betöréses lopást, kisebb-nagyob rablást követett el. Az eljárás megindult ellene, de nem bírták kézrekeríteni. Földi detektív a Kossuth utcai temetőben már egyszer a sarkában volt, Rácz azonban revolverrel kényszerítette az üldözést abbahagyására.

Végre is a román csendőrök fogták el Ráczot s így került a debreczeni törvényszék fogházába, ahonnan azonban rövidesen megszökött.

Az első büntetés.

A kemecsei csendőrség egy szerencsés véletlen által adott helyzetben letartóztatta a modern, kereskedelmi érettségű haramiát, kit a debreceni törvényszék 8 évi fegyházra

ítélte el. A vakmerő gazfickó nem sokáig szívtá a börtön levegőjét, mert dacára a szigorú őrizetnek, egy Deli István nevű rabtársával 1922 november 21-én, hihetetlen vakmerőséggel párosult ügyességgel sikerült megszöknie.

Rácz kemény gallérban.

Négy szuronyos ór kíséretében lépett a terembe. A két vádlott, Rácz és Bagdi, mindkettő civil ruhában, bilincsbe verve jelent meg. Mindkettőn meglátszik a fogház kicsapongás nélküli, normális élete, bár a négy fal egy kicsit „megszította” őket.

Rácz nyugodt, cinikus. Az ember nem nézné ki belőle a vakmerő haramiát. Kemény gallért és nyakkendőt visel, mint érettségizett emberhez illik. Bagdi alacsony, visszataszító. Meg lehetne mintázni róla az „uorno deliquente” szobrárt. Bubján begyes mikrokefalos típus.

Elnök megnyitja a tárgyalást és ismerteti a vádirat anyagát. Hosszu, hatalmas bűnlajstromot olvas fel.

A bűnlajstrom.

Az ügyészség két rendbeli hatósági közeg elleni erőszak büntetével s egy rendbeli gyilkosság büntetével, egy rendbeli gyilkosság kísérletének, valamint négy rendbeli szándékos emberölés kísérletének büntetével vádolja Rácz Kálmánt. Vádolja továbbá a királyi ügyészség Rácz Kálmánt és Bagdi Gyulát, mint tettestársakat két rendbeli lopás büntetével, egy rendbeli rablás kísérletének és egy rendbeli hatósági közeg elleni erőszak büntetével, valamint egy rendbeli rablás büntetével s ezenkívül Bagdi Gyula külön vádolva van egy rendbeli lopás büntetével.

Bagdi Imre és Piroska, valamint a Rácz család többi tagja ellen részint lopás, részint pedig bűnpártolás, illetve orgazdaság miatt emelt vádat az ügyészség.

Megkezdődik a kihallgatás.

Az elnök minden vádlottat s tanut kiküld a teremből, egyedül Rácz Kálmán maradt a teremben. A vádat megértette s bűnösnek érzi magát.

Azonnal Kolozsvárra utazott, hol öszetalálkozott egy másik fegyencel, Bagdi Gyulával, aki az ismeretes Bakacsi-féle ékszerüzlet kifosztásáért kapott öt évi fegyházat.

Előbbi életmódjukat most már üzleti alapon folytatták tovább. Végig rabolták Kolozsvárt, Nagykárolyt, Szatmárt s még egy pár falut. Mikor elegendő holmit szedtek össze, elhatározták, hogy egy kis csehszlovákiai kirándulás után Amerikában fognak szerencsét próbálni. A lopott holmik értékesítése végett, páratlan vakmerőséggel Debrecenbe jöttek. A rendőrség tudomást szerzett ittlétükről és Földi detektívét bízta meg elfogatásukkal. Az elfogatás alkalmával történt a gyilkosság, mely miatt Rácz Kálmán és Bagdi ismét a bíróság elé kerültek.

Csütörtök reggel fél 10 órakor

kezdődött a monstre bűnpör tárgyalása. A tárgyalási terembe csak a direkt erre a célra kibocsátott jegy felmutatása után lehetett belépni. Így is annyian voltak, hogy alig fértek el. A közönség lázas izgatottsággal fészkelődött a helyén, mikor dr. dr. Visky Sándor tanácselnök, dr. Kézler Ervin, dr. Tóth János szavazó bírák, dr. Bod Kálmán ügyészségi alelnök és dr. Széchy István jegyző elfoglalták helyeiket. A védők asztalánál dr. Aczél Jenő, mint a Rácz, dr. Ungör Ferenc, mint Bagdi és a Bagdi család, dr. Fényes Endre, mint a Rácz család férfi tagjainak védője foglal helyet. A rendőrség minden képzeltető óvintézkedést megtett, hogy a tárgyalás menetét semmi meg ne zavarhassa.

Egy román detektív volt Rácz cinkostársa.

Mikor Rácz megszökött a fegyházból, Kolozsvárra ment, mert tisztel-

séges életet akart keszeni. Találkozott egy román detektívvel, Dregán Pál, régi jó barátjával; ő, Dregán s Bagdi, a román detektív közreműködésével betörték gróf Bethlen Pál villájába s onnan egy csomó ezüstöt s több drága ruhaneműt elloptak.

A szatmári eset.

Kolozsváron csakhamar meleg lett talpuk alatt a föld. Szatmárra tették át a hadszíneret. Zússzmann Salamon odaváló korosmárost éjnek idején, revolverrel kezükben felzavarták s házában található arany-, ezüstnemeiket s 5000 lei pénzt elraboltak.

Mikor a bandita rendőrt játszik.

A szatmári esetről sokat beszél Rácz. Rácz Kálmán: Az ivó-szobán keresztül a hálóba nyitottunk, ahol akkor már teljesen sötét volt.

— Ki az? — kérdezte ekkor egy hang.

— Gyujtsátok fel a villanyt! — követeltem.

Hogy történt a detektívgyilkosság?

A rendőrség a 9-ik napon vett tudomást arról, hogy Ráczék itthon vannak. Rácz és Bagdi délelőtt 11 órakor hallották meg a Földi detektív kocsijának zörgését. Földi alapos házkutatást rendezett. Már mindent átkutatott, mikor a padlás kulcsot kérte. Először nem akarták sehogysem megtalálni, de végre mégis csak előkerült.

A gyilkosság Rácz előadása szerint.

Rácz: Amint a padlásajtó kinyílt, mi ketten mozdulatlanul maradtunk a helyünkön. En egy gerenda mögött állottam, Bagdi pedig melletttem feküdt a földön, egy mélyedésben.

Földi detektív ur jött elől, közvet-

Néhány pillanat múlva Zússzmann meggyújtotta a lámpát és ekkor láttuk, hogy a család többi tagjai ücsögten állanak az ágy előtt. Mind a két kezében revolver volt, mellyel feléjük tartottunk.

— Feküdjének vissza! — Mi a penz? — őrség emberei vagyunk, tudjuk hogy itt hamis pénzt rejtegetnek. Mutassák meg hol van.

— Ne bántsanak, kérem — mondta Zússzmann és megmutatta a csomó pénzt, a melyben a pénzt és egyéb ékszereket tartották.

Elnök: Ezt még nem mondták, ha sem.

Rácz Kálmán: A szekrényből 1000 arany és ezüst ékszert s 5000 leit vettünk ki; továbbá egy lakkeipőt is. Elnök elébe tartja a rendőrség által tett vallomását, amely ezen a ponton is ellentétben áll mostani vallomásával.

Rácz Kálmán: Nagykárolyból visszafelé jöttünk Debrecenbe s a város határában elváltam Bagditól, aki a Szotyori-telepi lakására ment, én pedig a Bellelegő 34. szám alatti tanyánkra mentem.

Padlásalakok.

Rácz, anélkül, hogy apja tudott volna róla, a ház padlására ment s egész felfedezéséig ott élt. Testvérei látták el élelemmel.

len utána P. Tóth János. Földi már egészen elhaladt a rejtkehely mellett és a padlás tulsó végére ment.

— Nézd, milyen jó gerendák ezek, — mondta ekkor Tóth felé fordulva, aki azonban a rejtkehellyel szemben megállott, revolvert tartva a kezében. Ugy kell lenni, hogy észrevettem talán valami gyanús mozgást vagy zajt, mert merőn felénk nézett.

— Kik vannak itt? — kiáltotta aztán Tóth.

Erre én felkaptam a revolvert és 3-4 lépéssel rálöttem. Tóth leszaladt a padlásról; én pedig négy lövést adtam le Földi urra, aki a kemény mellé huzódott. A revolverből kifogyott a golyó, mikor Földi megszökött.

— Ne lőjjen Kálmán!

— Én nem lővök, de maga se lőjön. Megadom magam.

Földi lekiáltott, hogy jöjjenek fel, én pedig lenéztem a padlásablakon s ekkor láttam, hogy egy Földi — ki közben szintén leszaladt — mint Tóth sulyosan megsebesültek. Nagyon megrémültem s amilyen gyorsan lehetett, Bagdival együtt elmenekültem. Éjjel 11 órakor megkerültük a várost, vissza mentem a tanyánkhoz is, de nem mertem bemenni, mert amint az ablakon keresztül láttam, a szobában csendőrok voltak.

Harc a katonasággal.

Rácz: Reggel egy tócskerti konyhában Bagdi is, én is egy földesipalánkát ittunk meg, majd a Márton Kálmán-utcára mentünk Osga Béla borbélyüzletébe megborotválkozni. Amikor bementünk, ott volt Nagy Lajos asztalosmester, aki nemsokára kiment. Mi már félig megvottunk borotválva, amikor a tükörben megláttam, hogy Beniczky hadnagy bejön, egyenesen Bagdi felé megy és a vállára teszi a kezét:

— Le van tartóztatva!

En mindezt a tükörből láttam, majd hirtelen felugrottam és revolveremmel kifelé löttem.

A katonák már ekkor teljesen körülvettek bennünket, mégis sikerült kiszabadulni közülök, de később csak elfogtak.

Elnök: Hány lövést tett ezáltalommal?

Rácz: Kettőt. A második golyó benne is maradt a csőben s így többet, ha akartam volna, sem lehettem. Ezt a két lövést is vaktában tettem meg.

Ezután az elnök kérdéseire elmondja, hogy az apja nem tudott

RÁCZ KÁLMÁN, A DETEKTÍVGYILKOS.

(Mika rajza.)

arról, hogy ő a házban rejtőzködik. A revolvert azért vitte a padlásra, mert nem akarta, hogy meglássák.

Vall a büntárs is.

Rác után Bagdit vezeték a temetőbe a fogházörök. Ő is büntársnak érezi magát.

Elmondja az egész esetet, jóformán ugyanugy, mint Rác. Állandóan hangsúlyozza, hogy nála sohasem volt fegyver. Tagadja azt is, hogy elfogatásuk alkalmával Nagy Lajost késsel mersebesítette volna.

Bagdi kihallgatása után az elnök a tárgyalást másnap reggel 9 óráig felfüggeszté.

A hümpér pénteki napja.

Reggel 9 órakor kezdődik a tárgyalás. A legelső vádlott a detektívgyilkos apja: Rác János. Bűnpártolással vádolja az ügyész, mert a szokásban levő fegyver fiát rejtette s enni adott neki. — Nem érezi magát büntársnak, nem is tudott arról, hogy fia a házban tartózkodik.

A család többi tagja.

Rác István, Rác Sándor és Rác Béla a következő vádlottak. Rác Sándort a bűnpártoláson kívül lopással is vádolja az ügyész. Nem érezi magát büntársnak magukat s tagadják a terhükre irt esekelményt. Bagdi László és leánya Bagdi Piroška, kik ellen orgazdaság és bűnpártolás miatt emelt vádat az ügyész, lényegtelen vallomásokkal tesznek. — Utánok következik a hümpér legérdekesebb részlete: Földi detektív vallomása.

Dr. Aczél a Bellegelón akarja folytatni a kihallgatást.

Földi detektív, az életben maradt sértett lép a tanács elé. — Dr. Aczél Jenő ügyvéd indítványt tesz, hogy a Földi kihallgatását a gyilkosság színhelyén ejtse meg a bíróság, mert ezzel a módszerrel esetleg sok olyan momentumra is világosság derülhet, ami a törvényszéki teremben nagyon könnyen rejtve marad. — Ügyész ellenzi az indítványt, mire a bíróság el is veti, illetve nem teljesíti azt.

A gyilkosság története Földi szeménél.

Mikor nagynehezen megkapta a

A többi tanuk terhelő vallomása.

Nagy Lajos asztalos mester elmondja, hogy a borbélynál borotválkozott, mikor két nagyon gyanús külsejű alak jött be az üzletbe. Tudott a detektívgyilkosságról s rögtön gyanút fogott. Rác felakasztott kabátját szándékosan, de úgy, mintha véletlenségből tenné, leakasztotta a szegről s megdöbbenve látta, hogy abból egy messzelátó és egy revolver kandikál kifelé. Gyanuja megerősödött, szólt a borbélynak, hogy a két alakot, ha csak lehet, tartsa addig, míg ő visszajön. Elment és vissza már a katonasággal jött. — Megeskették.

Veres Mihály állami rendőr, a Bagdiék háza előtt le akarta tartóztatni Rácot és Bagdit, azonban Rác revolvert szegezett rá s miután zsebeit kikutatták, elkergették, ők pedig elmenekültek.

Dr. Fésüs László rendőrfogalmazó — ki a két detektívet legelőször kihallgatta, Földi és Tóth állapotára vonatkozólag tesz tanuvallomást. — Világosan emlékezik, hogy Tóth kijelentette, hogy Rác

orozva lötte le őket.

Velődi József, ki a gyilkosság idejében mint próbarendőr volt az állományrendőrség alkalmazásában, szintén kinn volt a Rác-féle tanyán a merénylet alkalmával. Az udvaron állott őrt, nem tudhatja a padláson történt tragédia részleteit. A Rác család többi tagjának magatartására vonatkozólag hallgatta ki a bíróság.

Rózsa János és Rózsási Lajos ki-

A rablások óta a revolvert mindig nála volt, de csak mint védelmi eszköz.

padláskulesot, Tóth Jánossal együtt felment a padlásra. Körül akarta járni a padlást, mikor azonban a kiugró közepén járt, lövés érte a jobb karját s utána még két golyó hatolt a testébe, önkéntelenül a képmény mögé ugrott s kitarította revolverét. Ugyanekkor történt, hogy Tóth, aki nem messze állott a feljárótól, szintén lövést kapott és megingott. Azt nem tudja, hogy Tóthot lesegítette-e valaki vagy a saját lábán ment le.

Ezalatt Rác Kálmán, aki még többször lött, de nem talált, egész közel ment hozzá és azt mondta:

Földy ur ne löjjön, mert ha lemegy, ugysis agyonverik a testvéreim.

— En nem lövök, csak maga se löjjön — felelt Földi.

— En bizonyisten nem lövök többet — válaszolt Rác, azonban visszament a sötét zugba s ujra töltött.

Ezután Földy lement a padlásról, ő és P. Tóth János az egyik rendőr segítségével kocsihoz vitte és kórházba hajtották; utközben P. Tóth elvesztette az eszméletét s nem is tért többé magához.

Beniczky hadnagy vallomása.

Beniczky Ferenc hadnagy eskü alatt vallja, hogy 1923 április 26-án a gyakorló-térre ment egy szakasz honvéddel. Egyszer csak a parancsnokhoz látogatott és utasította, hogy menjen az Ozga borbély-üzletébe és tartóztassa le Rác Kálmánt és Bagdi Gyulát.

Beniczky hadnagy Dehenees és Nagy Lajos szakaszvezetők kíséretében bement az üzletbe, ahol Rác és Bagdi éppen borotválkoztak. Bagdihoz lépett és vállára tette a kezét: — Letartóztatom.

Alig mondta ki ezt, amikor Rác felugrott és revolverével feléjük lött majd Bagdi a zavarban kisiklott a keze közül és elmenekült, utána Rác Kálmán, de még egy lövést a bejárat felé fordulva leadott. A honvédek üldözébe vették a szökevényeket, de ő már csak a lövéseket hallotta.

A többi tanuk terhelő vallomása.

sebb jelentőségű vallomása után Polik József polgári biztost hallgatták ki. Polik hallotta, hogy az öreg Rác egy koresmában többek előtt kijelentette a következőket:

Kálmán fiam Földinek köszönheti, hogy a fogházba került, de meg fogjuk hozni.

Kollár Zoltán és Juhász Sándor kisebb jelentőségű vallomásokkal tesznek.

Csak szombaton és vasárnap van NYITVA
5
reggel 5 óráig
a Modern Cabaré

LEGSZÖVEGŰ
KALAPOK
legelőször
HERMANN ÉS
RIEDMANN
Piac utca 1
Búvával szemben.

Csak szombaton és vasárnap van NYITVA
5
reggel 5 óráig
a Modern Cabaré

Rác a templomban is hosszúra gondolt.

Három igen érdekes vallomás zárta be a tanuvallomások sorát.

Szabó Lajos cipész, aki sikkasztás miatt 1919-ben együtt ült Ráccal a fogházban, súlyos vallomást tett.

— Rác egy ízben a református templomban kijelentette nekem, — mondta Szabó, — hogy Földi csak addig fog élni, míg ő kiszabadul.

Rác: Nem igaz, mert nem is jártam a református templomba, mindig a katolikus templomba jártam. Különbösen is hazugság, amit beszélt, mert ezt az embert nem ismerem; most látom először.

Malméister Gyula, Rác másik, fogházbéli ismerőse, azt állítja, hogy Rác tényleg járt a református templomba is, bár sürűbben megfordult a katolikus templomban. Hogy a Szabó által idézett mondás elhangzott volna Rác szájáról — nem tudja.

Felolvasott tanuvallomások.

A tárgyaláson meg nem jelent Steiner Mihály ékszerész, Mayer József óras, Bundi Juliska, Bartalos

Gyula, Orga Béla fodrász és az elhunyt P. Tóth rendőrség előtt tett tanuvallomását dr. Visky tanácselnök felolvasta.

Hogy következett be P. Tóth halála.

Dr. Orsós Ferenc egyetem tanár és dr. Balogh Zoltán egyetemi tanársegéd boncolták fel annak idején a szerencsétlenül járt P. Tóth hulláját. Dr. Orsós szakértői véleményét mond a halál okáról. A golyó átjárta az ágyéktáji részeket s több belet keresztülfutott. Ennek következtében beállott a szokásos hashártyagyulladás — aminek következménye mint rendszeren, ez alkalommal is szívbénulás lett.

Dr. Orsós szakértői véleménye után a tárgyalást ma reggel 9 óráig elnapolta a bíróság.

Ma reggel 9 órakor a többi szakértőket fogja meghallgatni a bíróság. Itélethirdetés előreláthatólag hétfőn délelőtt lesz.

Szélsőjobboldali plakátizgatás május elsején a debreczeni utcákon.

Csendes és rendez volt május 1. :- A szervezett munkásság megtartotta a gyűlést. :- Titokzatos plakáttagasztók a hajnali derengésben. :- Sárga papír, barna festék. :- A rendőrség eltüntette a plakátbűnjelket és nyomoz a tettesek után.

Május elseje Debreczenben is rendezés nélkül mult el, éppen úgy, mint a fővárosban és a többi vidéki városokban. Bár sok üzletben megállt a munka, a szociáldemokrata munkásság nem az utcán, koresmákban és párhelyiségekben töltötte a rendezési napot, hanem mindenki a családjában töltötte a tavasz ünnepeit. A régebben tartó budapesti nyomdász-sztrájk miatt a belügyminiszter május 1-re felfüggesztette a gyűlékezési szabadságot a vidéki városokban is. A rendőrség mindenhol fokozottabb felkészültséggel állt készenlétben, az esetleges rendezés megakadályozására, de sehol semmi rendőri beavatkozásra nem volt szükség. Debreczenben május elseje csak a fővároszot, zöld galyakkal díszített villamosokon lát szott. Az éjszakai élet a szokottnál is csendesebb volt — alig fogott több szesz ital mint más napokon.

Csak hajnali 2 óra tájban történt egy különös rendezés, vagy ha úgy vesszük: „közösségi akció”. A hűvös, eső utáni hajnalban, a néptelen, kihalt utcákon gyorskezü vállalkozók hatalmas, sárga papíron, barna festékkel nyomott, sűrű szövegű plakátot ragasztottak ki. A plakát „A magyar néphez” című megszólítással a nyomdász-sztrájkról közöl szöveges hírt, erősen pesszimistikus hangú ismertetést és izgalmas tendenciájú vádakat Bethlen István gróf miniszterelnök és a kormány ellen. A nép és a Szózat ideiglenes betiltásával foglalkozva az aláírt politikusok: Gömbös, Eckhardt és társai nagy feltűnést keltő kijelentésekkel „izgatták fel” a néptelen éjszakát. Nyílt törvényszegésnek minősítették a fajvédő lapok betiltását és azzal vádolják a kormányt, hogy „nyíltan és büntetés nélkül a zsidó kapitalizmus mellé állott”. A mostani politikai rendszert három cecéres betűvel és bőséges nyomdafestékkel olyan „pusztító uralom”-nak nevezik, amely „tönkretette az ország gazdasági rendjét, megbénította a termelést, felhízta a munkanélküli jövedelmet és a zsidó nagybankok kezére játszotta át a még megmaradt nemzeti erőforrásainkat”.

Mindezen súlyos, — de egyáltalán nem az utcára és főként nem május elsőjének utcájára való vádak — miatt megállapítható volt, — a Szózat és a Nép betiltása miatt hangzottak el, ami abból is következtethető, hogy a két újságim gyakran és feltűnő szedéssel fordul elő a sötétben bujkáló, önkéntes plakáttagasztók által elhelyezett nyomtatványban, úgy, hogy messziről könnyen előfizetési felhívásnak is lehet nézni. A sűrű szövegű hirdeményt Gömbös Gyula, Bell Miklós, Eckhardt Tibor, Kiss Menyhért, Lendvai István, Ulayn Ferenc, Zsirkay János és Zsilinszky Endre, a szélső jobboldali politikai frakcióhoz tartozó, ugynevezett fajvédő nemzetgyűlési képviselők írták alá.

A szokatlan szövegű, alakú, színű és hangú próklamáció élete azonban alig sárgult fél órát, mert a rendőrség még nedves állapotban eltávolította a plakátokat. Több, mint 30 darab sárga plakátot szedett össze a rendőrség a Piac-, Kossuth- és Széchenyi-utcák legforgalmasabb sarkairól. A plakátokat a rendőrség elkobozta, a feltűnő buzdósággal működő önkéntes plakáttagasztók ellen pedig az eljárás megindult.

Kizárólagosan a rendőrség példás éberségének és gyors eszelekvőképességének köszönhető, hogy a társadalmi béke felborítására, osztályellenes izgatásra, a legfelsőbb politikai vezetők megrágalmazására nagyon alkalmas egyéni akció — nem került nyilvánosságra és nem érte el célját.

TORPEDÓ
kerékpárok
megérkeztek!
Ára felszerelve 2,500,000 korona.
Külső gummi 85,000—130,000 korona.
Belső gummi 30,000—45,000 korona.
HAPHATÓK „PANNONIA” GARAGEBAN
Piac-utca 42. szám.

Hírek

Csernus Mihály - apát

Mint Nagyváradról értesülünk, Bijelik Imre a váradi egyházmegye apostoli kormányzója Csernus Mihály volt debreceni katolikus lelkész, jelenleg endrődi plébánosnak az apái címet adományozta.

A közel napokban lesz 100 éves évfordulója az endrődi templom felszentelésének és ez alkalommal fogják a főpapi jelvényeket a kitüntetettnek átadni ünnepélyes keretek között.

Megszöktetett uriláay. Budapestről jelentik: A debreceni rendőrség táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy Debreczenből Szabó György akadémiai hallgató megszöktetett egy fiatal urilányt. A rendőrség a szökevények után Budapestben a nyomozást megindította, de nem találta meg őket.

Ájtatosság. Az eucharisztikus férfi-liga rendszeres ájtatossága ma este 7 órakor lesz. Vasárnap reggel 8 órakor közös szent. áldozás.

Hadházy főispán névnapja. Hadházy Zsigmond dr. Hajdúvármegye főispánját tegnap délelőtt, névnapja alkalmából a vármegyei írtákar, a városi tanács, a helyőrség parancsnoka, az egyházak vezetői és a helybeli intelligencia kiválóságai felkeresték és jókívánságokkal halmozták el. A népszerű főispán hivatala egésznap a tisztelők, jóbarátok és ismerősök társaságától volt népes. Magyaros közvelenséggel, nemes egyszerűséggel nyilvánult meg az alkalommal is a sok-sok névnapra köszönő, amiknek őriási tömege legszebben bizonyítja, hogy Hadházy Zsigmond dr-t. őszintén és általánosan tisztelik, becsülik Debreczenben.

Ipartestületi hírek. Ismételtén felhívattak a tanoncartó iparosok, hogy a január, február és március havi tanonciskola mutasztási kimutatásokat az ipartestület hivatalában tekintsék meg. Akinek tanonca mulasztott ez időben és a mulasztást elfogadható módon igazolni tudja, az a büntetést kerül el. — A tanonc, iparos és mester vizsgáló bizottságok fogadalom letétele 4-én azaz vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az ipartestület disztermében. Ennek megőrtjénte után dr. Harsányi Imre tb. tanácsnok tartja meg előadását az ipartörvény fontosabb rendelkezéséről. Az ipartestület elvárja tagjainak érdeklődést és pontos megjelenését.

A Mansz iparos szakosztálya f. hó 4-ikén vasárnap délután 5 órai kezdettel tartja meg IV-ik taggyűlését, ismét a Bika-szálló kistermében, melyről a vezetőség az alábbiakat közli: A rendezőségnek ezúttal is sikerült a műsort kiváló szereplőkkel betöltenie. Dr. Zsigmond Ferenc egyetemi magántanár neve ismeretes kiváló előadásairól s hogy ő szíves volt elfogadni egy szám betölését nagy nyereség volt szakosztályunknak. Dr. Csáthy Dezső ügyvéd előadása is nagyban előmozdítja taggyűlésünk sikerét. Iványi Sándor művésze nem ismeretlen előttünk, az ő vig vagy komoly számai mindenkor sikert jelentenek. A többi számok is művészi értékűek. Belépi díj nincs. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos a helyeiket pontosan 5 órakor elfoglalni.

A Margit fürdő teljes üzemben nyitva van. Kedvezményes fürdőjegyek kaphatók. A „Debreczen” 739. telefon száma.

Természet és madárvédelem Debreczenben.

Fészekudu gyártás Debreczenben. :: Tanulók a madarakért.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara által újból éltre hívott debreczeni madárvédő egyesületnek sikerült végre a mestersédes fészekodvak készítését két gyártelepen megintani. Remélhető, hogy ez a gyári üzem országos méretűvé fog fejlődni s miként a háború előtt is Debreczenben volt az egyetlen államilag is segélyezett fészekodu gyár, úgy most is legalább az egész Tiszántúl szükségletét fogják majd tudni fedezni ez itteni gyártelepek. A nagyszámú érdeklődőknek ez uton is tudomására hozza az egyesület, hogy úgy cément, mint fafészekodvakra előjegyzést már elfogad a Sesztina Jenő cég, amiket az egyesületi tagok természetesen kedvezményes árban fognak majd kapni. A fészekodvakból az első sorozatot az egyetem szerezte meg, amelynek gyönyörűen rendezett sétányából az ország egyik legsebb madárvédelmi telepe fog majd kifejlődni, ha a vezetőség lelkes megértsége és buzgalma a jövőben is megmarad. A százados tölgyek alatt a meghagyott és sűrűvé nevelt bozótban egy olyan fülemile telep jön majd létre, hogy ez maga is világhírű nevezetessége lesz majd a gyönyörű fekvésénél fogva amugy is páratlanul álló debreczeni egyetemnek.

Debreczenben és környékén, főleg a Nagyerdőn sok most a fülemile, hogy ezek megtelepedjenek s fészkeljenek ahhoz sűrű bokrozat és nyugalom kell. Aki ezeket tudja a kertjében nyújtani, az számíthat arra, hogy a fülemile ott megtelepszik.

A helybeli középiskolákban már megalakultak az Országos ifjusági Madárvédő liga csoportjai, amelyek min a helybeli Madárvédő Egyesület alosztályai Debreczen egész környékén egy olyan hatalmas védő, de egyúttal megfigyelő és ellenőrző gárdát alkotnak, amelynek üdvös munkálkodása mihamar meghozza a maga értékes gyümölcsét.

Nagy az érdeklődés a Madárvédő Egyesület által rendezendő kirándulások irán is, amelyeket az Egyesület Turista osztálya fog majd szervezni a környékbeli erdőségekben, a Hortobágyra, a Tiszához s esetleg a horsodi Bükkbe. A cél az erdő, a növény és madárvilág megismertetése és megkedveltetése, amely célba a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara által szolgált gazdaérdekek — kártétvők elleni védekezés szervezése útján — természetesen kapcsolódnak.

Tanítónőválasztás a róm. kath. iskolában.

Laczko Anna és Peér Józsa az új tanítónők. :: Csak három pályázó volt.

A róm. kath. iskolaszék tegnap délután tartotta meg gyűlését dr. Lindenberger János apostoli kormányzó helynök elnökelete alatt. Aprobó adminisztratív ügyek mellett a legfontosabb tárgy a halálózás, illetve nyugdíjazás folytán megüresedett két állás betöltése volt. Egyhangulag megválasztották tanítónőkké Laczko Anna és Peér Józsa okleveles tanítónőket, akik már néhány éve helyettesi minőségben szolgálták ugyanaz iskolát és az isko-

laszék választása kiváló érdemes tanerőkre esett.

Mint érdekes jelenséget említhetjük meg, hogy bár a szóbanforgó állások kellek publikálva volt, mégis csak bárman adták be pályázatukat, ezek közül is az egyik visszavonta pályázatát a választás előtt.

A pályázat részvétlenségének valószínűleg az országosan mutakozó lakásmizériák lehet az oka.

Az őstermelői bizonyítványok. A pénzügyminiszter rendeleteleg szabályozta az őstermelői községi bizonyítványok folyó évre kiállításának új rendjét. A rendelkezés számos méltánytalanságot és súlyos sérelmet tartalmaz a gazdatársadalomra, melyeknek megszüntetése érdekében országsszerte megmozdultak a gazdaérdekképviseletek. Így a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara is már feliratban fordult a pénzügyi kormányzathoz, ismételtén sürgette e rendelet hatályon kívül helyezését.

Dr. Kenézy Gyula honoris causa doktorrá avatása. A debreczeni Tisza István Tudományegyetem május hó 4-én fél 11 órakor fogjs honoris causa doktorrá avatni dr. Kenézy Gyula orvosprofesszort. Ez alkalomból ünnepi közgyűlést tart és ennek keretében fog megtörténni a doktorrá avatás.

A KANSz országos tagértekezlete. Az országos nagyválasztmány és az országos elnöki bizottság elhatározása alapján KANSz. 1924 május 4-én vasárnap d. e. 10 órakor Budapestben, a pesi Vigadó

nagytermében országos tagértekezletet tart, a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó, 2. a közszolgálati alkalmazottakat érdeklő kérdésben és illetményügyekben a Szövetség által végzett és folyamatban levő munkásságnak ismertetése, 3. a közszolgálati alkalmazottak anyagi helyzete, 4. hozzászólások, 5. az elnök összefoglaló zárszava. Az országos tagértekezleten csak a Kansz igazolt tagjai vehetnek részt s ahhoz képest az értekezletre csak azok bocsáthatók be, akik szövetség tagsági igazolványukat felmutatják.

Dr. Kernhoffer József házassága. Kernhoffer József dr., Kernhoffer József kir. tanácsosnak, a Közigazgatási és váltóüzlet igazgatósági elnökének fia, a budapesti Állami Jegyintézet ellenőre, április hó 28-án házasságot kötött Kubinyi Károly dr. budapesti ügyvéd leányával: Jennikével. A házasságkötés a budai vízfürdő plébánia templomában történt, ahol az örömszülőkön kívül a jóbarátok és tisztelők nagy serege jelent meg.

„Antisanol” izzadás ellen.

A női felsőkereskedelmi gyorsíró versenye.

A debreceni négyévfolyamu női felső kereskedelmi iskola május hó 4-én tartandó gyorsíróversenyének programja. A verseny a női f. kereskedelmi iskola Kálvin tér 2. sz. épületében pontban 9 órakor kezdődik a következő beosztással:

9 órakor:

A versenyt ünnepélyesen megnyitja Sesztina Jenő kormányfőtanácsos, a Kereskedő Társulat elnöke. 80 szótagos diktátum a 16. sz. tanteremben (I. em. I. A. osztály).

100 szótagos diktátum a 11. számú tanteremben (I. em. I. B. osztály).

140 szótagos diktátum a 22. számú tanteremben (II. em. II. A. osztály).

240 szótagos diktátum a 17. számú tanteremben (II. em. II. B. osztály).

10 órakor:

120 szótagos diktátum a 11. számú tanteremben (I. em. I. B. osztály).

150 szótagos diktátum a 22. számú tanteremben (II. em. II. A. osztály).

220 szótagos diktátum a 17. számú tanteremben (II. em. II. B. osztály).

11 órakor:

160 szótagos diktátum a 11. számú tanteremben (I. em. I. B. osztály).

180 szótagos diktátum a 22. számú tanteremben (II. em. II. A. osztály).

200 szótagos diktátum a 17. számú tanteremben (II. em. II. B. osztály).

A sztenogramm és áttétel céljaira szolgáló papírlapok a földszint 9. számú helyiségben vehetők át, ugyanitt fizetendők a fokozott részvételi díjak, valamint a Fabró alapra szánt adományok.

A versenyt ugyanazon a napon követni fogja a Kereskedő Társulat (Piac-utca 8.) disztermében délután 6 órakor tartandó diszgyűlés, amelynek programja a következő: 1. Mgnnyitó, tartja Révész Vilmos, a női felső keresk. iskola igazgatója. 2. Mult és jövő: Dr. Téglás Géza, a Gyakorló Gyorsírók Társaságának elnöke. 3. Fabró: Dr. Nosz Gyula, a Gyakorló Gyorsírók Társaságának főtákkára. 4. A gyorsírás általános fejlődése Bálint Antal, a gyorsírás-tudományi Társaság elnöke (vetélessel). 5. Teendők a gyorsírás érdekében László Béla nő felső keresk. isk. tanár. 6. A verseny addig megállapítható eredményeinek kihirdetése.

Debreczen határában nem szabad sajtáhasználatra dohányt természeteni. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara ezuton közli az érdekelt gazdatársadalommal, hogy a saját használatára dohány termelésnek törvényhatósági városok területére is engedélyezését a Pénzügyminiszter Ur kényszerítő állampolitikából megtagadni volt kénytelen. A mezőgazdasági Kamara kérelmének nem teljesíthetése miatt Debreczen sz. kir város határában sehósem lessz ez évben megengedve a saját használatra dohány termelhetés.

Meinl
Maltin-kakaója
tápláló, olcsó és
ízletes.

LEGSZEBB ~ LEGOLCSÓBB ~ LEGJOBB
FÉRFIRUNA SZÖVETEK
csak
PELDHEIM DEZSÓNÉL (Piac-utca 67. szám) SZEREZHETŐK BE.

A debreczeni Sakk-Kör versenye.

A Debreceni Sakk-kör oszályozó versenye április hó 28. napján a Royal kávéházban kezdetét vette. A versenyre a következő tizennégy játékos nevezett be: Dr. Barabás Béla dr. Bay András, Dalmy Barna, Feith Jenő, dr. Hausner Ignác, Hajdu István, Kallós Gábor, dr. Kocsis Sándor, Kulesár Dezső, Reichard Sándor, Salánky József, Torma Sámuel, Weidner Károly és Weinstock Ferenc. Az eddig lejátszott partik a következő eredményekkel zárultak: Dr. Barabás nyert, Reichard és Torma ellen, Dalmy — Kallós ellen, Feith — Weinstock ellen, dr. Hausner — Salánky ellen, Kallós dr. — Hausner és Weidner ellen, dr. Kocsis — Salánky ellen, Reichard — Kulesár ellen, Kulesár — Salánky ellen, Torma — Weinstock és Weidner ellen, Weidner — dr. Kocsis ellen, Weinstock — dr. Hausner és Kallós ellen, dr. Bay — Hajdu ellen. Remivel végződtek a dr. Hausner és dr. Barabás, Torma — Reichard és Feith — dr. Kocsis játszmák. Függetlenül vannak a dr. Barabás — dr. Kocsis és Reichard — Feith játszmák, előbbiekre kedvezőbb állásban. A verseny győztese ma még megközelíthetetlenül sem állapítható meg, valószínű azonban, hogy a győztes a Dalmy—Torma—dr. Barabás, triászról fog kikerülni.

— Egy adóhivatali tisztviselő elvesztette egész havi fizetését. A városi adóhivatal egy tisztviselője pénteken délelőtt egy negyed 9 órakor a folyosón egyik szobából a másikba menve, észrevétlenül más iratok mellől kirántotta a zsebéből majd egy egész havi fizetését kitéve 645,000 korona készpénzt. Az elvesztést 5 perc múlva már megállapította, de a pénzt már nem találta. Felkérte a megtalálót, hogy azt a városi adóhivatali iktatóba szíveskedjék beszoigáltatni. A pénz 6 drb. 100,000, 1 drb. 25,000 és 2 drb. 10,000 koronás volt.

— A bor fénylészési adó értékhatárának új megállapítása. A Nászantuli Mezőgazdasági Kamara nem régen ez érdekében tett előterjesztésre a pénzügyminiszter most megjelent rendeletében a bor fénylészési adó értékhatárát kimérés esetében literenként 12,000 koronában, palackban történő eladás esetén a palack árát is beleszámítva literenként 15,000 koronába állapította meg.

— A Kereskedelmi és Iparkamara felhívása a kereskedőkhöz és iparosokhoz. Az új magyar jegybank részvényeinek jegyzése pár napon belül jejjár. A jegybank működését május hó 27-én megfogja kezdeni. Minthogy a jegybanknak a magyar korona megszületésében, a pénzforgalom zavartalan lebonyolításában igen nagy szerep fog osztályrészül jutni, közérdekelt mozdít mindenki azáltal elő, ha a jegybank részvénytőkéjének jegyzésében részt vesz. De mindenkit jól felfogott magánérdeke is erre buzdít, mert a jegybank részvényesnek lenni, jó üzleti befektetést jelent. A kamara éppen ezért érdekelttségét felhívja, hogy a jegybank alapítókéjéből mentül nagyobb részt jegyezzenek.

— Zsebvágás a vonaton. Radó Rezső dr. az Iparkamara főtitkára a minapában Budapestről Debreczenbe utazott. Utközben ismeretlen tettes mellénye zsebéből Stopper Chronograph rendszerű óráját kiolták. Debreczenbe érkezve Radó Rezső dr. főtitkár feljelentést tett a rendőrségre, ahonnan eljárást indítottak a zsebvágók ellen. Radó Rezső dr. kára közel 3 és fél millió korona.

A tisztviselők májusi fizetése még nem nyílt kérdés.

Napok óta a köztisztviselők fizetés emelése áll a közalkalmazottak érdeklődésének középpontjában. Lázasan türelmetlenséggel várták a minisztertanács döntését, amelyet komoly hírek előbb csütörtökre, majd péntekre tettek.

A pénteki nap folyamán sem hivatalos helyről, sem magánúton nem érkezett hír a minisztertanács határozatáról. A legkülönbözőbb hírek kerültek forgalomba. Így pl. szó volt arról, hogy a júliusi fizetés 14-szeresét fogják kapni, tehát a júliusi illetmény háromszorosát adják rendkívüli segély gyanánt.

Másik hír arról számolt be, hogy a tisztviselők májusra egyáltalán nem kapnak fizetésjavítást.

Ezzel szemben áll az a tény, hogy a tisztviselők élelmiszerváltásának összegéről ugyanakkor szokott határozni a minisztertanács, amikor a fizetést állapítja meg. Miután pedig

az élelmiszerváltásról még nem határoztak, ebből az következik, hogy a májusi fizetés is megállapítás előtt áll még.

Minthogy sem hivatalos, sem magán értesülést az éjjeli órákig nem kaptunk, felhívtuk telefonon a miniszterelnökséget, hogy a legilletékesebb helyről kérjünk információt.

A szolgálatban lévő iroda főigazgató kérdésünkre kijelentette, hogy minisztertanácsot ma sem tartottak, ennél fogva a tisztviselői fizetésrendezés ügyében sem történhetett meg a döntés.

Lapzártakor jelentik Budapestről, hogy a minisztertanács ma este ült össze. Tárgyalják egyebek közt a köztisztviselők májusi illetményének ügyét is. A minisztertanács határozatát szombaton délelőtt hozzák nyilvánosságra.

Május negyedikétől drágább lesz a villamos.

Szakaszjegy 1700, vonaljegy 2500 korona.

A Debreczeni Helyi Vasúti Részvénytársaság a következő hirdetést bocsátotta ki:

1924 május hó 4 ik napján a következő menetdíjszabás lép életbe:

- I. Menetjegyek:
- Szakaszjegy K 1,700
 - Vonaljegy vagy átszálló jegy " 2,500
- II. Hetikártyák:
- a) Bárki által igénybevehető napi 2 utra K 25,000
 - b) Munkások részére napi 2 utra " 20,000
 - c) Tanulók részére napi 2 utra " 13,000
 - Tanulók részére napi 4 utra " 20,000
 - Tanulók részére napi 6 utra " 26,000
 - d) Köztisztviselők részére napi 2 utra " 20,000
 - Köztisztviselők részére napi 4 utra " 30,000
- III. Havi bérletjegyek:
- Városi tisztviselők részére korlátlan utazásra K 72,000

Városi tisztviselők részére napi 4 utra " 54,000

IV. A Pallagi vonaton:

- Nagyerdő—Gazdasági Akadémia vagy vissza vonalj. " 2,500
- Nagyerdő—Gazdasági Akadémia menettérti jegy a kiadás napján érvényes egyszeri oda-visszatuzás " 4,000
- Nagyerdő—Egyetemi körút oda-vagy vissza szakaszj. " 800
- Nagyerdő—Augusta Szanatóriumhoz vezető ut elágazás oda vagy vissza szakaszjegy " 1,500

Kedvezményes hetikártyák (II. b, c, d), valamint a havi bérletjegyek csak arcképes igazolvány felmutatása mellett érvényesek. Az igazolványokat az igényjogosultaknak központi pénztárunk (Petőfi-tér 14.) állítja ki.

Az esetleg megkezdettől maradó hetikártyát az igazgatóság 1924 május hó 10-ig visszaváltja

Az igazgatóság.

— Felakasztotta magát, mert ki akarták lakoltatni. A közeli Ujfehértó községben megrendülő öngyilkosság történt a minapában. Mikó József ottani munkás embert házigazdája kilakoltatással fenyegette meg. A szerencsétlen ember ezt annyira yokon vette, hogy a ház padlásán felakasztotta magát. Mikor kis leánya észre vette a szerencsétlen embert még élt, de a gyermek annyira megrémült, hogy nem tudta mit csináljon és mire kiabálására a házbeli elöfutottak Mikó József már halot volt. Az esetről kifolyólag a rendőrség nyomozást indított.

— Rendőri hírek. Kiss Sándor püspökladányi lakos tegnap borotválkozás közben nyakét elvágta. Beszállították Debreczenbe és itt a mentők bevitték a sebészeti klinikára. Állapota súlyos. — Kovács Sándor Arany János-utca 63. szám alatt lakó strájkocsi május 1-én este alaposan felhajtott a garatra s az utcán hangoskodni kezdett. Az őt igazoltatá rendőrrel is szembe helyezkedett, mire az előállította. Eljárás indult ellene. — A püspökladányi rendőrség előállította Selyom Máriát, aki még a múlt év decemberében Virág Anna kárára egy kabátot lopott el. Eljárást indítottak ellene.

— Felakasztotta magát, mert ki akarták lakoltatni. A közeli Ujfehértó községben megrendülő öngyilkosság történt a minapában. Mikó József ottani munkás embert házigazdája kilakoltatással fenyegette meg. A szerencsétlen ember ezt annyira yokon vette, hogy a ház padlásán felakasztotta magát. Mikor kis leánya észre vette a szerencsétlen embert még élt, de a gyermek annyira megrémült, hogy nem tudta mit csináljon és mire kiabálására a házbeli elöfutottak Mikó József már halot volt. Az esetről kifolyólag a rendőrség nyomozást indított.

Olvassa a Debreczent

meseországba viszi, ahol tejfel-méz-zel folyik a patak, aranyalma érik a fán, sült malac szaladgál a mezőn és tündérek énekelnek a gyémántos palotában. De a bujdosó katona nem találja helyét, mert egy mézeskalácsszívet hozott magával a nekeresdi vásárból. Ott van ez a szív, a cifra tarisznyában, titokban érzi mint valami talizmánt és folyton-folyton Nekerésre gondol. Mert hát mit ér meseország fénye, kincsés gondtalan élet, ha a kispesztonka siratja a királyleány rab-ságába esett bujdosó katonát A királyleány elirigylí a kis pesztonka szívet, szerelmét, de hiába a katonának adja oda a szívet. Szökni akar Jóska, futni a meseországból — Nekerésre. De a rabot lefóvik az üldöző örök. Behozzák a palotába az alvó katonát, aki szépen nyugodtan pihen örökké. Niics semmi baja, csak egy piros folt ég a mellén és egy ólomgolyó a szívében. Meghalt és nem tudja felámasztani senki. Csak a szerelem képes csodát művelni. És a szerelem csodát is művel. Ahogy az alvó katona vérező szíve föl ér a mézeskalács szív, fölébred a szegény bujdosó és körülnéz. Körülnéz és a kis pesztonkát keresi az édes anyját kívánja.

A poézis a mese-mondással találkozik össze a Mézeskalács-ban. Nem is operett, ez a szépen furcsa varázskodás, hanem az érzések, a sóhajok, a vágyak ritmikus tánc. Emőd Tamás érző, megértő költő, aki nem mesterkélte hangulatokat ügyeskedett össze, hanem a lelke színes tükre mutatja elénk. A „Mézeskalács“-ot operettszerűvé inkább Szirmay Albert zenéje tette.

A bemutató nagy érdeklődés mellett zajlott le.

Az előadás magas színvonalon mozgott. Unger István rendezése jól sikerült. Mind a három felvonás úgy az interieur megválasztásában mint a színek összeállításában igen izléeses. A kar felállítás és annak mozgása stilszerű. Kovács Terus Encella királynője elsőrangú alakítás, belépőjét szívhez szólóan énekelte és minden jelenésével tökéletes illuziót keltett. Sok tapsot kapott. Kádár Böske Örsze szerepében frappirosta a közönséget. Ének-tudása ebben a szerepében nagyszerűen érvényesült, a komoly drámai jeleneteket dicsejre méltóan pompásan megcsinálta. Táncszámai kitűnően beilleszkedtek az ensemblebe. Öszinte nagy sikere volt. Unger István Jóska szerepét szívhez-szólan énekelte végig, a közönséget könnyekig meghatóta ének-számai előadásával. A közönség melegen ünnepelte. Markovics Andor kivételesen komoly drámai szerepet játszott. Vállalkozása tökéletesen sikerült és nyíltszíni tapsot kapott a második felvonás fináléjába. Serfőzi Etel mézeskalácsos kofája felejthetetlen kedves jellem figura, alakításán sokat kacagott a közönség. Sós Mihály csizmadia mestere a legjobban elgondolt alak az est folyamán, sok tapsot kapott. Püspöki Rózi Jóska anyját alakította, meleg, szív-ből jövő hangjaival. Dicséretre méltóan igyekezett az együites sikeréhez hozzájárulni. A zenekar felkészültsége nagyban hozzájárult az est sikeréhez. Szirmay Albert muzsikája rövidesen népszerű lesz városunkban. (M. K.)

A színházi iroda jelentései:

A színház magyar ciklusának második darabja Emőd-Szirmay „Mézeskalács“ daljátéka is eddig el nem ért sikert aratott. János válté-óte nem volt darab. melv olv

Színház

A Csokonai-színház műsora: Május 3-án Mézeskalács. Daljáték. Bérletiszünet.

Május 4-én délután fél-3 órakor Stambul rózsája operette. Este 8 ó. Mézeskalács daljáték.

MÉZESKALÁCS.

Jóska, a bujdosó katona, hétszer-hét ütközet után Nekerésden bolyong, ott üdög a sürgő-forgó vásári nép között. Csizmára alkuszik, pedig mirevaló egy bujdosó katonának új csizma. Szemébe süt a nap, incselkedik vele a tavasz és beleütközik egy ártatlan kis pesztonkára Örszéb. — Csak a könyökük ér össze; csak a szemük csodálkozik egymásra és érzik, hogy isoha-soha nem élhetnek egymás nélkül.

Jóska csizma helyett mézeskalács szívet vesz Örszének. Egy tükres csodás szívet, amin ez a vázrsos irás olvasható: Szív küldi szívnek szívesen. Azután a meseország királyánya a valószínűség határából kilép és udvari bolondjával, mogorva udvaroncával és erőszakos szeszélyeivel a két szív közé áll. A buidosó katonát elfogátja és

őszintén, szépen és tisztán rajzolná le az egyszerű becsületes magyar szívet és lelket mint ez az úgy prózában mint zenében kongeniális mestermű. Acylus 3-ik darabja a Mézeskalács után színrekerülő „Süt a nap” Zilahy Lajos óriási sikert arató életképe lesz.

Vasárnap délután Kádár Böske és Kovács Terussal a fő női szerepekben „Siambul rózsája” operette.

Mozgósínházak jelentései:

Meteor-mozgó.

Vasárnap, Viharos éjszaka, Nagy attrakció. Jegyelővétel délelőtt 10 órától. Jövő csütörtökön a terem festése miatt nem lesz előadás.

Apolló és Vigszínház egyszerre:

Madame Dubarré, Pola Negri, Emi Janiny, Harry Liedtke főszereplésével. Jön! Sherlock Holmes film. Jön! Adrengel fia. Jön! Az égő szántóföld, Patty Liával.

Uránia-mozgó.

Éjtéli rózsza, erkölcsdráma 6 felvonásban. Kisérő: Hamam a csöcsölőn.

A lakásrendelet és a kereskedők és iparosok.

A kamara azoknak a kereskedőknek és iparosoknak, akik a lakásrendelet intézkedéseiről pontos információkat kívánnak szerezni, szívesen nyújt hivatalos iratok alatt felvilágosításokat.

Közgazdaság

Gyenge volt a tőzsde.

A mai tőzsdén az irányzat eleinte gyengébben, később tartottan alakult. A forgalom az utolsó napokhoz képest élelkebb volt, mivel a mai prolongációs napra való tekintettel sokan rendezték angazsmányaikat. A prolongáció folytán a piaera kerülő darabokat elég könnyen lehetett elhelyezni és zárlat felé midőn a rendezés befejezést nyert, ott szilárdabb árfolyamok mutatkoztak, úgy hogy a mai tőzsdeidő alatt előforduló árveszteségek nagyrésze megtérült és az irányzat végeredményben tartott maradt. Bécsből ma tüzetelenséget jelentettek és így az arbitrage értékekben és a nagyobb játékpapirokban spekulációs üzlet ugyszólván alig volt. A hangulat zárlat felé továbbra is tartózkodó maradt, az irányzat tartott, a forgalom ismét elcsendesedett. — Kosztpénzben nem volt üzlet.

Az utőtőzsdén is lanyha volt az irányzat.

Irányzat változatlan, az üzlet igen csekély, kosztpénz, promt háromnegyed százalék.

Zürichi zárlat.

Hollandi 211, Newyork 563 egynyel, Lond. 2471, Páris 3655, Milánó 2525, Brüsszel 3060, Prága 1656 egynegyed, Budapest 68 háromnegyed,

Belgrad 702 és fél, Bukarest 286 fél, Bécs 79 fél, Szófia 410.

Terménytőzsde.

Az irányzat ma tartott volt a legtöbb cikkben, csupán a zab és tenzseri tendáltak barátságosan.

Hivatalos árak: Buza változatlan, rozs 290—95, tak. árpa 280—85, sör-árpa 300—320, zab 305—10, tengeri 52 fél—55, korpá 210—20. — A magvak változatlanok.

Ferencvárosi sertésvásár.

Nyíltvásári maradvány 133, érkezett 96, eladatott 108. Árak: Könnü 22—24500, nehéz 24—25500. Zártvásáron maradvány nem volt, felhajtás 40, melyek a fenti áraikon el is keltek.

A devizaközvetítő árfolyamai:

Egy egység	Pénz (Vétel)	Áru (Eladás)
Dollár	85150 K	87450 K
Angol font . . .	373800 K	383800 K
Hollandi forint .	31900 K	32800 K
Francia frank . .	5530 K	5690 K
Svájci frank . . .	15130 K	15530 K
Léva	620 K	640 K
Cseh korona . . .	2505 K	2575 K
Lira	430 K	450 K
Lira	3820 K	3940 K
Dinár	1060 K	1095 K
100 n. márka . .	—	—
Lengyel márka . .	— fill.	— fill.
Osztrák korona . .	120/25	123/50
Napoleonarany . .	302600	pénz.

A takarékkorona árfolyama.
100 takarékkorona egyenlő 126 papirkoronával.

Sport

A Birkózó Szövetség válogató versenye.

Vasárnap, f. hó 4-én a DTE Péterfi utca 76. szám alatti torna csarnokában délután pont 3 órai kezdettel rendezi a Birkózó Szövetség kerületi válogató versenyét négy súlycsoportban.

A versenyen a kerület legkiválóbb birkózói vesznek részt. A légsúlyban Győry Mihály, Lengyel János, Nagy Lajos, DMTE, és Stima Gyula Nyíregyházi TVE. A pehelysúlyban: — Hendzsel István, Gulyás István, — DMTE, Cegény Péter, DTE, Verebelyi József Szolnoki Máv.

A könnyű súlyban Kiss Mihály, Székely László DMTE, Beregszászi Károly DVSC, Szabó István, Nyíregyházi TVE. A kis középsúlyban Benkő András, Pataki Lajos, Nyíregyházi TVE, Hangya József, Szolnoki Máv, Erdei Gyula DVSC, Váci István DTE Kepecs Mihály DMTE fognak küzdeni.

A verseny érdekessége Brassay Károly DTE országoshírű súlyemelő bajnoknak szereplése lesz. Brassay a pehelysúly emelés országos rekordjának megjavítására tesz kísérletet s nagy reménye van rá, hogy ez sikerülni is fog majd. Az egyes súlycsoportokban előforduló

A budapesti értéktőzsde hivatalos árfolyamai ezer koronákban.

A legalacsonyabb, legmagasabb és záróárfolyamok 1924 május 2-án.

Bankok:	Pesti Vikt.	Kühne	Sörgyárak és szeszipari vállalatok:	Dunánt. sert.
Angol-magy. 70 73 70	275 280 279	62 64 62	Baróti 8 9 8	Papir 40 44 43
Ang.-oszt. — — —	72 — 72	173 181 180	Részvénytör 225 240 235	Felten — — —
Bosny. agr. 68 67 76	Bányák és téglagyárak:	15 15 14	Temesi szesz 230 245 235	Győri bőr 25 30 27
Iparbank — — —	Kátrány 38 40 38	45 47 46	Fővárosi sör 30 34 33	Hágya 34 35 34
Fabank — — —	Bauxit 470 490 475	MAG — — —	Gschwindt 190 200 196	Kábel — — —
Földhitelbank 425 440 430	Bauxit-tróst — — —	Magyar acél 285 310 300	Győri szesz — — —	Királyautó 6 7 6
Hazai — — —	Beocsini 1235 1275 1280	Belga fém 170 — 170	Keglevich 16 17 16	Óstermelő 295 320 295
Hermes 60 63 60	Borsodi 170 180 178	Mérleggyár 29 30 29	Királysör 80 85 80	Gummi 445 450 445
Hungária — — —	Lőrinci 99 98 100	Motorgyár 41 44 43	Pannónia sör 18 20 18	Német mezőg. 440 456 440
Szlavon jelz. — — —	Csepeli építő — — 35	Olomaru — — —	Polgári sör 610 640 610	Vasutforg. — — —
Lloyd-bank 15 16 16	Cement 100 110 100	Chaudoir — — —	Krausz szesz 62 69 64	Interrexim 32 33 32
Magyar hitel 678 695 680	Északmagy. — — —	Vegyipar 30 32 31	Pannonia sör 18 20 18	Star — — 30
Ingalian 270 290 280	Szászvári 425 445 425	Vagongyár — — 97	Temesi sör 220 225 230	Telefon 190 203 200
Cseh bank 31 33 31	Kohó 590 630 620	Palágyi — — —		Turul-cipő — — —
Forgalmi bank 53 56 55	Istvántégla — — —	Rex hajó — — —		Unio 34 36 35
Jelzáloghitel — — —	Kőb. gőzt. — — —	Rima 140 180 141		Szolnoki — — —
Keresk. hitel — — —	Draschke 290 300 295	Roessemann 70 85 80		Pálfalvai 33 35 33
Leszámitoló 92 96 92	Magnezit 2500 2600 2450	Rothmüller 90 95 93	Szállodák és gyógyfürdők	
Általános — — —	Aszfalt — — —	Schlick 50 55 55	Hungária — — —	
Amerikai 16 17 16	Ált. Kőszénb. 3500 3590 3570	Schuller 110 — 110	Royal 290 315 330	Faipari vállalatok:
Magy.-nem. b. 46 46 45	Kerámia 90 — 90	Teudloff 128 — 128	Egysz 46 54 47	Mercurfa — — —
Olaszbank 25 26 25	Móri szén 46 48 46	Unitas-autó 127 130 128	Liget-szan. 25 25 25	Cserző — — —
Közp. jelz. 14 15 15	Nagybányai 205 240 205	Vulkán 26 28 27	Schwartz 70 80 75	Dunaharaszti 7 8 7
Városi bank 10 11 11	Salgó 730 750 738	Wörner — — —	Lukácsfürdő 9 10 9	Egyszült fa — — —
Mercur 17 81 18	Sajóközdői 14 16 16			Fonit 20 22 21
Nemzeti 41 44 41	Ujlaki 275 — 270	Cukorgyárak:		Gürtmann 470 500 495
Osztrák hitel — — —	Unio bánya 970 980 960	Délcukor 650 655 665		Hazai fa 200 210 205
Keresk. bank 1490 1550 1550		Horv. cukor 1100 — 1150		Hovi fa — — 9
Verkehrsb. — — —	Nyomdák:	Magyar cukor 3300 3750 3300		Körösbányai 10 10 10
Wiener B. — — —	Athenaeum 200 210 205	Georgia 585 690 584		Kronberger 19 21 20
Atlantica — — —	Fővárosi 8 10 9	Mezőhegyesi 280 290 286		Lignum 100 107 103
	Franklin 120 130 125	Stummer 3000 3050 3025		Hitefa 37 41 40
Takarékpénztárak:	Glóbusz 52 58 56		Élelmiszervállalatok:	Amerikai — — 16
Belvárosi 32 34 34	Kunossy 205 220 212	Czinner 12 13 12	Czinner 12 13 12	Erős 8 9 8
Lipótárosi 12 13 12	Pallas 205 220 212	Fructus — — —	Fructus — — —	Magyar Lloyd 118 124 120
Kőbányai 19 20 19	Pesti könyvny. — — —	Halkeresk. 27 27 27	Halkeresk. 27 27 27	Malmosok — — 12
Egys. főv. 208 215 211	Révai — — 75	Halkeresk. 45 47 45	Halkeresk. 45 47 45	Nemzeti fa 475 485 480
Al. takarékn. 190 210 185	Rígler 80 103 85	Scalávi 35 36 34	Scalávi 35 36 34	Lichtig 7 8 7
Moktár 215 220 228	Stephanum 11 12 11	Ócsa 34 47 40	Ócsa 34 47 40	Ola 560 585 565
Pesti hazai 4850 5025 4910	Ujságüzem 12 14 13	Papnoki 51 54 52	Papnoki 51 54 52	Rezbányai 160 140 140
		Tokaj 50 52 50	Tokaj 50 52 50	Slavonia 123 125 123
Biztosítók:	Vasművek és gépgyárak:	Villányi 50 52 50	Villányi 50 52 50	Nisici 2650 2800 2700
I. Magy. Bizt. 13 14 12	Bódi vagon 128 136 128			Viktória b. 8 8 8
Fonciére 315 360 345	Coburg 60 — 60	Gáz- és villamosvállalatok:	Gáz- és villamosvállalatok:	Zabolyai 146 150 140
Magy.-franc. — 575 575	Covin gép — — —	Al. gőzzelő 15 19 15	Al. gőzzelő 15 19 15	Zentai — — 170
Jég 230 240 230	Csaky 22 24 24	Légszusz 705 725 705	Légszusz 705 725 705	Közlekedési vállalatok:
Pannonia b. — — 365	Gazd. gép 190 205 190	Jelző 7 8 8	Jelző 7 8 8	Adifa 1700 1725 1675
	Fabian 7 8 7	Jelző 7 8 8	Jelző 7 8 8	Közuti 37 41 39
Malmok:	Fegyver 1301 1375 1300	Aszt. 40 4 0 425	Aszt. 40 4 0 425	Városi 53 55 53
Back-malom 72 74 74	Fémkeresk. 18 23 18	Parabus 43 46 44	Parabus 43 46 44	BUR 30 36 36
Borsod-misk. 151 154 155	Frankl. — — 165	Vasnyelű — — —	Vasnyelű — — —	Délivasut 90 93 90
Concordia 49 50 51	Ganz-Dan. 3750 4100 3850	Lámpa 215 240 220	Lámpa 215 240 220	MFTR 385 395 385
B. csabai — — —	Ganz-vill. 18 0 1900 150			302 310 302
I. bpesti gm. 150 1 8 153	Kistarcasai — — —			Miskolci — — —
Törökzentm. 27 29 27	Győrffy-Wolff 10 0 — 100			Nova 180 188 183
Gizella 68 70 68	H. f. — 195 15			Államasut 580 620 610
Hungaria 110 120 115	H. f. — 41 45 44			Trészt 116 123 118
Király 33 34 35	Kissling 20 22 21			

